

I JEDNO I DRUGO

Nakon viščasovnog sedenja uvek zbrišem u WC, ne da bih kome rekla ili nagovestila da napuštam sto. Onda pred ogledalom, naravno, razmislim malo o sebi. Zato sam srećna ako su obe kabine prazne – toliko ih, po pravilu, ima u ženskom WC-u. Zbog čistoće koja je na zavidnom nivou uvek imam utisak da čak ni u onim najzapuštenijim rupama ljudi više ne ispuštaju alkohol. U stvari, u stanju pijanstva ljudi me guše. Ne toliko ni njihove reči, koliko neposredna blizina njihovih ruku, kretnji, odeće, torbi, manžetni itd.; odjednom postaju tako očigledni, jednostavno, previše lični, dok ja razmišljam u kratkim, odsečnim rečenicama. Zato u WC-u udahnem razređen vazduh. Operem ruke i raspustim kosu koja mi se već umastila od piva i dima i počnem da polako, zviždućući, pletem kiku. Moj dečko je, naime, došao večeras sa odobrenom stipendijom i pića na stolu neće tek tako ponestati. Zato ne moram da žurim. Neko pokuca. To je, doduše, smešno, jer niko ne kuca na vrata WC-a, osim iz obazrivosti. Uprkos tome, odazovem se zviždućući refren *butterfly* ... napred! ... *my butterfly*. Uđe ona, visoka. Nosi farmerke širokog pojasa, kariranu košulju, u ruci drži jaknu. Znam da sam je negde već videla, ali ne mogu da se setim gde. Oči su mi uprte u kiku koja se plete u ogledalu.

„Samo napred, sve je slobodno“, kažem joj.

„Nisam zato došla“, kaže.

Stane iza mojih leđa. Nad samim kožnim kaišem na košulji joj je otkopčano dugme. Debela je, pomislim, ne, ne debela, samo krupna.

„A je li?“, kažem, jer ne znam šta bih inače rekla nekome ko se iz nepoznatih razloga zatekne u toaletu i jer u ustima imam gumicu za kosu.

Kada mi priđe bliže, vidim da je viša od mene skoro za pola glave. Nosi veoma strogo vezan konjski rep. Kada posegnem da vežem pletenicu, uzme mi gumicu iz ruku.

„Pusti, ja ću. Niko nema oči na dupetu.“

„Zašto si... došla?“, upitam je gledajući je u ogledalu. Odjednom mi je neprijatno.

„Zato“, uzvrati mi pogled i očima pokaže na moju kosu.

Postaje mi vruće. Uхватim sebe u želji: da niko ne uđe u WC.

„Znamo se, je li?“, kažem.

„Stvarno? A od kada to?“

„Mislim... Iz viđenja. Viđala sam te u gradu.“

Klimne.

„Imaš lepu kosu“, kaže. Govori tiše, moje pijanstvo postaje prijatno, misli više ne seku jedna drugu.

„Znam“, odgovorim, iako to uopšte nije istina. Nemam pojma da imam lepu kosu. Uopšte nije u pitanju kosa. Njeni dlanovi se spuste na moja ramena.

„Baš su ti topli...“, usput se nakašljem, „dlanovi.“ Iako samo zurim u nas u ogledalu, u nju iza sebe, u sebe ispred nje, toliko mi je vruće da spoljašnju temperaturu verovatno uopšte više ne registrujem.

Ruke joj klize niz moj vrat. Kao da krišom zaviruje u nešto, s tim da sam ta tajna ja.

Nagne glavu ka meni. „Leptiriću moj, leptiriću...“

„Šta“ kažem.

Njeni dlanovi su pod mojom košuljom. Na svu sreću zaboravila sam da obučem grudnjak.

Usne su joj sada već sasvim blizu mojih. Oseća se na viski.

„Zviždala si leptirića, zar ne?“, upita i poljubi me. Moje „ja“ pretvara se u nerazumljivo stenjanje. S poljupcem njene ruke postaju zahtevnije, moje međunožje se priljubljuje uz lavabo. Gubim glavu. Predivno je. Kada drhtavom rukom zgrabim kaiš na svojim farmerkama, naša tela trgne iznenadno glasno kucanje na vrata.

„Ej! Ej! Gde si?“

Nekoliko sekundi gledamo se u ogledalu, suočene.

„Da!“, prodere se besno. „Evo, idem!“ Glas joj je gromak, izvire negde iz dubine trbuha, možda od tamo gde joj je otkopčano dugme.

Obavije me svojom velikom rukom i šapne mi: „Oprosti.“

Još jednom moram u kabinu, da se obrišem, i onda kosu ponovo svežem u rep, jer mi ruke isuviše drhte da bih mogla da je pletem.

Imam šesnaest godina. Mom dečku je sedamnaest i po. Viđamo se svakog petka, jer on ide u školu u Mariboru. Onda sa prijateljima trulimo u jednoj od kafančuga i opijamo se. Karirani stolnjaci na stolovima i mrzovoljne konobarice koje uvek traže da im pokažemo lične karte. Sećam se i smeha, ali nikakvog razgovora. Mi, klinci i klinke, sedimo za najvećim stolom, stariji momci su za šankom. Jedni druge puštamo na miru; to je nepisano pravilo.

Starija konobarica, najljubaznija od celog osoblja, donese mi dupli viski. Pogledam je začuđeno; nikada do sada nisam naručila viski, klinci ipak piju samo pivo.

„To ti je platila Vanja“, kaže mi i pokaže na šank. „Za leptirića je, tako je rekla.“

Ne usuđujem se da pogledam muškarce za šankom. Ali, pošto sam već prilično popila, ne razmišljam previše. Nagnem i srknem oštro piće; kada spustim čašu, od viskija ostane samo još jedan. Krišom, onako krajičkom oka, pogledam ka šanku. Četiri, ili možda pet muškaraca. Laktovima su oslonjeni o šank i sa različitim pićima pred sobom. Ne usuđujem se da direktno pogledam.

„Hej“, gurnem laktom svog dečka, „gde stoji Vanja? Ko je uopšte ta – Vanja?“

Moj dečko se bez zadržke okrene. „Ne znam“, kaže, „možda... ne, tipovi su. A jedan ima dužu kosu.“

„Vezanu? U konjski rep?“

„Ej, ne znam, nosi beretku. Pogledaj, brate, sama.“

Tako sam radoznala i uzbuđena da zaboravim na zbunjenost. Okrenem se, sa čašom u ruci, neko mi se osmehne i nazdravi mi čašom viskija. Razvučem usta u osmeh, ali se ne smejem. Osoba sa čašom u ruci, koja me je očigledno častila je... zaista ima dužu kosu, a inače je slična ostalima za šankom. Nosi beretku, sasvim običnu jaknu na rajsferslus, izlize farmerke i kopačke. Čini mi se da ima oko trideset godina.

Sećam ga se. Sada ga se sećam. Samo nekoliko puta sam ga videla sa onim pravim pijancima, starijim, sa kojima se mi, klinci, obično ne družimo. Videla sam ga u različitim birtijama, u bifeima gde se pije stoječki, ili na autobuskoj stanici. Nekada sam mislila da je muškarac, nekad da je žensko, ali nikada nisam bila sigurna.

„Pa ko je to uopšte? Poznaješ li tog... tog tipa za šankom koji ti je platio viski?“, upita me moj momak.

„Jesi li lud? Odakle bih znala te matorce?“

„Nisi dobro ni pogledala. Taj sa beretkom ti neprestano nazdravlja.“

Još jednom se okrenem, moram da se još jednom okrenem. Gleda me i smeši se. Zajapurena je, pijana, na razdaljini od četiri metra vidim njene crvene oči. Češe se po kosi pod beretkom. Kada primeti da je gledam, kaže najbližem tipu do sebe: „Vidi je, hej, zar nije lepa?“

Ide mi se. Odmah. Jer, to je ona. Ljubila sam se sa njom. Ona zna da sam to bila ja, koja sada zurim u njen viski i pravim se luda. Iako ostali ne znaju. Ona zna da sam htela da otokopčam pantalone za nju kada nas je prekinuo njen prijatelj, sigurno jedan od tih koji se sada oslanjaju na šank i smeju se njenim primedbama. Sada me je videla tu, sa mojim tipom, mora da je primetila da sam mu još pre pola sata sedela u krilu, i mora znati da bih i tada otišla sa njom u kabinu. Do kraja.

„Hoćemo li polako da krenemo? Baš mi je vruće.“ Kažem ostalima za stolom da ne bih bila previše sumnjiva.

„Čekaj da popijemo ovu rundu. Brzo ćemo. A gde uopšte da odemo kad je sve već zatvoreno?“

Ispijem viski i zalijem ga ostatkom piva. Lepo je piti viski.

„Mogu li da sednem do vas?“, upita me muškarac kojem je Vanja rekla da sam lepa.

„Da, naravno, zašto da ne.“ Pitam se da li je to onaj isti koji je kucao na vrata ženskog WC-a.

Takvim tipovima nikad ne govoriš da ne smeju da sednu. Takvim tipovima ne kažeš ni reč, osim onoga što žele da čuju.

Prisedne i spusti ispred mene novu čašu viskija.

„Na zdravlje“, kaže i podigne svoju čašu. Nazdravimo. „Znaš li ko ti je platio piće?“

„Vanja“, odgovorim. Svoju čašu viskija gurnem pred svog dečka i šapnem mu da mi pomogne da je popijem. Odjednom se plašim pijanstva.

„A znaš li ko je to? Znaš li ko je Vanja?“

„Ne znam“, lažem, „prvi put je vidim.“ Govorim tiho, a ostali za stolom su ionako previše pijani da bi bili sposobni da išta povežu i shvate.

„To nije ona.“

„Je li? A šta je onda?“

„Hm, kako da ti kažem... Nije ni on. To je Vanja. I jedno i drugo je.“

„I jedno i drugo?“, pitam ga u neverici.

„Razumeš, i muško i žensko.“

„Ne, ne razumem. A zašto onda ima samo žensko ime? Ili je Vanja i muško ime?“, pitam, jer ne mogu da se setim ničeg pametnijeg. Odjednom, međutim, hoću da znam ko je Vanja.

„Rodila se i sa jednim i sa drugim...“

„I sa jednim i sa drugim?“

„Shvataš, sa oba organa. Roditelji su joj dali ime Vanja, odgojili su je kao žensko. A ona je i jedno i drugo. I ništa od toga. A druži se sa muškarcima. Pije kao muškarac. Psuje i radi kao muškarac. Govori u muškom rodu. A spava samo sa ženama. Ali ne druži se sa ženama, ne voli ih. Žene samo tuca. Razumeš?“ Razumeš mi krišom šapne na uho.

Klimam glavom, jer ne želim da privučem pažnju, jer ne želim da bilo šta moram da objašnjavam. U stvari, ništa ne razumem. Ne razumem, zašto mi je naočigled svih platila viski, ne razumem zašto mi njen prijatelj priča sve to. Možda je samo ljubomoran. Možda nijedan od tih za šankom nije *njen* prijatelj. Odnosno, nije *njegov* prijatelj.

„Razumeš?“, nastavi. „Ponekad neku povali, ali to je sve. Hoće da te povali.“

„Da, i? Šta ti imaš sa tim?“ Ne znam zašto postajem nervozna. Krišom gledam ka Vanji, sada se još najviše krijem od same sebe. Vanja mi se opet osmehne, znam da mi se već sve vreme smeši, jer gledam krajičkom oka. Skine beretku pod kojom je još uvek strogo vezana kosa, kao da bi htela da mi kaže da je to zaista ona, da je još uvek ona. Sklonim pogled, ali svaki put iznova je pogledam. Gleda me netremice. Namigne mi i glavom pokaže ka WC-u.

„Stvarno znaš šta je u pitanju?“ Vanjin prijatelj ustaje. Odahnem.

Kao da me optužuje, kao da hoće da mi kaže da sam izazivala. Kao da želi da me upozori. Lepo od njega, da me upozorava. To samo podiže vrednost svega na šta sam upozorena.

Slegnem ramenima. Moj dečko je sada neraspoložen. „Idemo li?“ Klimnem.

„Dakle, razumeš“, kaže Vanjin prijatelj, misleći da sam klimnula njemu. „Najbolje bi bilo da nestaneš. Ne čekaj sledeći viski.“

Uzmem kaput i šal. Svi se oblačimo. Kada se na vratima još poslednji put osvrnem ka šanku, da bih u mešavini dima i blage svetlosti još jednom razaznala Vanjinu siluetu, tužna sam.

Onda stojimo u zapuštenom bifeu na autobuskoj stanici gde je i dalje hladno jer su velika klizna vrata uvek otvorena inače bismo svi pocrkali od smrada. Jedva smo izmolili još nekoliko litara jeftinog vina, plus još malo pa će zatvoriti. Sada mi se baš pije viski. A umesto toga mogu samo da zviždućem. I zaista ne prestajem, iako već svima koji stoje oko okruglog stola polako idem na živce.

„Prestani više sa tim baterflajem, hajde“, kaže mi neko.

Odmahnem glavom. „Baš je dosadno ovde“, kažem. „Baš bez veze.“

„Mogli smo da ostanemo tamo“, kaže moj tip. „A šta bi ti uopšte htela?“

„I jedno si drugo.“

I nastavim da zviždućem. Više se niko ne trudi da razgovara sa mnom.

Kao i obično opet se iskradem u WC. Pošto na sebi imam debeli zimski kaput i ranac, ne da mi se da uđem u kabinu i obavim nuždu. Operem ruke, zagladim kosu, vezujem rep i dobijam na vremenu. Ne znam tačno za šta mi je ono potrebno.

Kada izađem iz toaleta i ugledam svoje društvo okupljeno oko visokog stola, polako se okrenem ka vratima i izađem na oštar vazduh. Odem bez pozdrava. Zašto, ne znam.

Prvo idem ka kući, a onda se predomislim i krenem ka kafani u kojoj sam bila upozorena na Vanju. Usput pomislim da se vratim svom društvu. Pomislim i na to da bih baš rado popila viski. Šetnja mi prija. Neko zvižduće *butterfly, my butterfly*. Na drugoj strani ulice je samo jedna figura.

Predem ulicu. Sada znam zašto.

(Sa slovenačkog prevela **Ana Ristović**)